

הקדמה למהדורה האנגלית
של סמינר 11
ז. לאקאן

כאשר מרחב הלאפסוס כבר אינו נושא כל משמעות (או פירוש), רק אז אפשר להיות בטוחים שאנו בלא מודע. יודעים זאת. אולם די להפנות תשומת לב לעובדה זו, על מנת למצוא עצמך מחוץ לו. אין שם כל ידידות, במרחב זה, התומך בלאמודע. כל מה שאני יכול לעשות הוא לומר אמת. לא, אשר בעוברה דרך תשומתהלב, אינה משקרת. ולמרות זאת רודפים אחריה.

יש דרך לעשות סדר בבלגן הזה, דרך שהינה מספקת לא רק מסיבות פורמליות (סימטריה, למשל). כמו סיפוק, המושג רק עם שימוש, שימוש של אינדיבידואל - אשר מכונה בפסיכו-אנליזה (psych = fiction of), אנליזנט. ואכן, עובדה היא שאין במחוזותינו מחסור באנליזנטים. זוהי עובדה של מציאות אנושית - מה שמכנים מציאות. יש לציין שמאז שהיא קיימת / ex-sisted / הפסיכו-אנליזה השתנתה. היא הומצאה על ידי בודד, תיאורטיקן של הלאמודע שאין עליו עוררין (שאינו מה שמדמיינים שהוא - הייתי אומר שהלא מודע הוא ממשי), ושעכשיו מתנסים בו בזוגות. למען ההגינות, הבודד, היה הראשון לשמש דוגמא לכך. לא ללא ניצול תלמידיו (מאחר שהיו תלמידים רק בגלל שהוא לא ידע מה שעשה). זה מוסר את הרעיון שהיה לו אודות פסיכו-אנליזה - מגיפה - אלא שהיא הוכיחה עצמה כמרגיעה בארץ אשר אליה הוא הביא אותה; הציבור הסתגל אליה די בקלות. עתה, בערבו של יום אני מוסיף את קמצוץ המלח שלי: עובדה של היסטוריה (history), או היסטריה (hysteria) : זו של הקולגות שלי, כפי שקורה, מקרה חסר חשיבות, אולם מצאתי מעורב בו, באופן בו אני עוסק עם פלוגישהציג אותי בפניהם כמי שכפה על עצמו את פרויד, the Beloved of Mathesis. הייתי מעדיף לשכוח זאת: אבל אין שוכחים את אשר הציבור מזכיר לך ללא הרף.

אם כן יש לקחת בחשבון את האנליטיקאי בטיפול הפסיכו-אנליטי. אני חושב שלא היה לו כל מעמד חברתי אלמלא פרויד היה פותח לו את הדרך - אני אמר פרויד, על מנת לקרוא לו בשמו. כי אין אף אחד שיכול לכנות מישהואנליטיקאי, ופרויד לא עשה זאת. מסירת טבעות לבאי טקס חניכה, אינה לכנות בשם. מכאן, הצעתי היאשהאנליטיקאי יסמך / hystorizes עצמו אך ורק מעצמו: זו עובדה של המצאה. אפילו אם הוסמך באמצעות היררכיה. איזו היררכיה יכולה לאשר אותו כאנליטיקאי, לתת לו את חותמת הגומי? תעודת לידה אומרת לי שנולדתי. אני מתכחש לתעודה זו: אינני משורר, אלא שיר. שיר שנכתב, גם אם הוא נראה כמו סובייקט.

נותרת השאלה מה יכול להניע מישהו, במיוחד אחרי אנליזה, להסמך עצמו - hystorizis מעצמו. אין זה יכול לבוא מעצמו, מכיוון שהוא יודע משהו על האנליטיקאי, עכשיו, כשהוא חיסל, כמו שאומרים, אתהטרנספנס החיובי שלו. איך הוא יכול לשקול לקחת על עצמו את אותה פונקציה?

במילים אחרות, האם יש מקרים אשר בהם אתה נדחף מסיבה אחרת, מזו של המשאלה להסתדר, כלומר, להרוויחכסף, לשמור על אלה שבטיפולך, ומעל על עצמך, בהתאם למוסר היהודי (אשר במובן זה פריד נשאר קשור אליו).

חייבים להודות שהשאלה (שאלת הסיבה האחרת) חיונית על מנת לתמוך במעמד של מקצוע שזה לא מכבר הופיעה היסטוריה – history. היסטוריה Hystory שאיני מכנה נצחית, מפני שה aetas- שלה הוא רציני רק ביחס למספרממשי, כלומר, לסדרה סופית. מדוע, אם כן, שלא נעמיד את המקצוע הזה למבחן האמת הזו שבה המכונה לא מודע מתפקד כחלומות, עם מה שהוא ניתן לצפות אך ורק לשקרים (זה מה, שבשפה מנומסת, אנו קוראים 'התנגדות'), אין שום מונח אחר מאשר הסי פוק שמציין את סוף האנליזה. מכיוון שהמטרה המרכזית של האנליזה היא לתת את הסיפוק הנדרש בדחיפות, הבה נשאל את עצמנו כיצד מישהו יכול להקדיש עצמו לספק מקרים דחופים שכאלה.

זהו היבט משונה של 'אהוב את שכנך' שדוגלת בו המסורת היהודית. אולם לפרש אותו במונחים נוצריים, כלומר כמו ה-jean-f..terrie ההלני, מה שמוצג לאנליטיקאי הנו דבר מה שונה מאשר השכן: זהו החומר הלא מוסדר שלהתביעה שאין לה דבר עם הפגישה (של השומרוני הראוי להכתיב את החובה הנוצרית).

ההצעה קודמת לבקשה דחופה שלא בטוח שתסופק, אלא אם תשקל. לפיכך ייעדתי כ'פאס' את ההעמדה למבחן של ה'hystorization' של האנליזה, בעודי נמנע מלכפות פאס זה ע לכולם, מפני שכמו שזה נראה, אין זו שאלה עבור כולם, אלא עבור אינדיבידואלים פזורים בצורה מגוונת. השארתי זאת לרשות אלה שמוכנים להסתכן בלהעיד, במקרה הטוב, על האמת המשקרת. עשיתי זאת מכוח הרעיון היחיד המתקבל על הדעת שיצרתי לגבי האובייקט, זה של האובייקט כסיבת האיווי, של זהשחסר. החסר של החסר עושה את הממשי, שמופיע רק שם, כפקק. הפקק הזה נתמך על ידי המושג של הבלתי אפשרי - והמעט שאנחנו יודעים אודות הממשי, מראה את האנטינומיה שלו לכל הסתברות.

אדבר על גיוס שמאד העסיק אותי השנה, רק על מנת לומר שהינו תולדה פשוטה ביותר של סירוב - ועוד איזהסירוב מנטלי! - לפסיכואנליזה, שעבודתו מדגימה כתוצאה מכך. אבל לא עשיתי יותר מאשר לגעת בזה, לנוכח המבוכה שלי בכל הקשור לאמנות - אלמנט שבו פריד לא רחץ ללא דופי.

אזכיר כמו תמיד, שכתבתי זאת הייתי מסובך במקרים דחופים. יחד עם זאת, אני כותב, במידה בה אני מרגיש חייב, כדי להיות באותו מישור (au pair) עם מקרים אלה, לעשות זוגאיתם.

ז'. לאקאן

פריז

17.5.1976

תרגמו מאנגלית:

חמוטל שפירא

מלכה שיין

ענת פריד